

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maryla Domel-Jasińska (spr.)
Sędziowie:	SA Włodzimierz Gawrylczyk SO del. Anna Daniszewska
Protokolant:	sekretarz sądowy Małgorzata Naróg

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2015 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M.

przeciwko P. B. i A. B. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 28 stycznia 2015 r. sygn. akt I C 488/14

I. prostuje w zaskarżonym wyroku i w nakazie zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w B. z dnia 15 maja 2014 r. sygn. akt (...)oznaczenie strony powodowej w ten sposób, że w miejsce zawartych tam oznaczeń wpisuje w odpowiednim przypadku: (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w M.;

II. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że utrzymuje w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, wydany przez Sąd Okręgowy w B. w dniu 15 maja 2014 r. sygn. akt (...), w części nakazującej pozwany, aby zapłacili solidarnie na rzecz powoda kwotę 22.881,06 zł (dwadzieścia dwa tysiące osiemset osiemdziesiąt osiem złotych sześć groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 14 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty, odsetki ustawowe od kwoty 256.575,35 zł (dwieście pięćdziesiąt sześć tysięcy pięćset siedemdziesiąt pięć złotych trzydzieści pięć groszy) od dnia 14 grudnia 2013 r. do dnia 31 marca 2014 r. oraz koszty procesu w kwocie 10.711 zł (dziesięć tysięcy siedemset jedenaście złotych), a w pozostałej części nakaz ten uchyla i powództwo oddala;

III. oddala apelację w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od powoda solidarnie na rzecz pozwanych kwotę 4.914 zł (cztery tysiące dziewięćset czternaście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Na oryginale właściwe podpisy.

Uzasadnienie V ACa 404/15

Powódka – (...) spółka z o.o. w M. domagała się wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym przeciwko pozwanym solidarnie P. B. i A. B. (1), którzy powinni zapłacić powódce kwotę 279.456,41 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14 grudnia 2013r. do dnia zapłaty oraz koszty postępowania.

Z uzasadnienia pozwu wynikało, że pozwany P. B. zakupił u powódki towary do produkcji rolniczej i na zabezpieczenie zapłaty należności wystawił powódce weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową. Poręczenia wekslowego udzieliła pozwana A. B. (1). Pozwany nie zapłacił ceny za zakupione towary w wyznaczonych terminach, stąd powódka wypełniła weksel na łączną kwotę 279.456,41 zł, w tym 256.575,35 zł tytułem należności głównej i 22.881,06 zł tytułem ustawowych odsetek.

W zarzutach od wydanego przez Sąd Okręgowy w B. w dniu 15 maja 2014r. nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym pozwani wnieśli o uchylenie tego nakazu i oddalenie w całości powództwa. Zarzucili, że termin zapłaty należności z faktur, na które powódka powołała się w pozwie, został na mocy ustnego porozumienia stron przedłużony do dnia 31 marca 2014r. W tym dniu pozwany P. B. dokonał zapłaty należności z tych faktur. Nadto pozwani wywodzili, że zostali poinformowani o skierowaniu sprawy na drogę sądową w dniu 30 kwietnia 2014r., już po zapłaceniu należności, zaś dopiero w dacie doręczenia nakazu zapłaty, tj. w dniu 20 maja 2014r., dowiedzieli się o dochodzeniu przez powódkę należności z wypełnionego weksla. Wskazali również, że deklaracja wekslowa nie została im skutecznie doręczona, gdyż korespondencję odebrała E. K., która nie przekazała jej pozwanym.

Powódka zaprzeczyła, aby doszło do wydłużenia terminów zapłaty należności z faktur i ustalenia terminu zapłaty do dnia 31 marca 2014r. Przyznała natomiast, że w przedmiocie zapłaty odsetek strony zawarły porozumienie, którego jednak pozwany nie wykonał. Skutkowało to dochodzeniem w niniejszej sprawie należnych odsetek w kwocie 17.156,97 zł, za zwłokę w płatnościach pozwanego z 2012r.

Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2015r. Sąd Okręgowy w B. utrzymał w całości w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, wydany przez ten Sąd w dniu 15 maja 2014r. sygn. akt (...).

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na następujących ustaleniach faktycznych i wnioskach.

Pozwany P. B. kupował od powódki towary za cenę i w terminach określonych w wystawianych przez powódkę fakturach VAT. Na zabezpieczenie zapłaty ceny pozwany wystawił weksel in blanco, poręczony przez A. B. (1), wraz z deklaracją wekslową. Pozwany nie zapłacił należności w terminach określonych w fakturach, co skutkowało wypełnieniem przez powódkę weksla w dniu 6 grudnia 2013r. i wezwaniem pozwanego do zapłaty sumy wekslowej w wysokości 279.456,41 zł. Na sumę wekslową złożyły się odsetki za opóźnienie w zapłacie należności za rok 2012 w kwocie 17.156,97 zł oraz należności z faktur VAT nr (...) w łącznej kwocie 256.575,35 zł oraz odsetki za opóźnienie w płatności faktur VAT nr (...) w kwocie 5.724,09 zł. Deklarację wekslową wraz z wezwaniem od wykupu weksla doręczono pozwanemu w dniu 12 grudnia 2013r. Przesyłkę odebrała E. K.. W okresie od dnia 25 lutego 2014r. do 31 marca 2014r. pozwany uregulował powódce należności w łącznej kwocie 256.575,35 zł.

Od lutego 2014r. pozwany podejmował działania zmierzające do przesunięcia terminów zapłaty zadłużenia do końca marca 2014r., kierując podania dotyczące przesunięcia terminów spłaty, umorzenia należności z tytułu kosztów postępowania w kwocie 10.711 zł oraz wykreślenia go z (...). Pozwany w swoich działaniach korzystał z pomocy pracowników powódki – przedstawiciela handlowego H. O. i dyrektora oddziału A. B. (2). Osoby te popierały wnioski pozwanego, jednak nie posiadały uprawnień do podejmowania decyzji w zakresie prolongaty terminów zapłaty. Wnioski pozwanego nie zostały uwzględnione.

Sąd Okręgowy wskazał, że istotne dla rozstrzygnięcia sprawy było ustalenie, czy doszło do prolongaty terminów zapłaty przez pozwanego należności do dnia 31 marca 2014r., gdyż na tą okoliczność powoływali się pozwani. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego istotnie wynikało, że pozwany próbował uzyskać u powódki prolongatę spłaty, co miało miejsce już po skierowaniu pozwu w niniejszej sprawie i po wpisaniu pozwanego do (...). Pozwany

prowadził rozmowy z pracownikami powódki, tj. z dyrektorem oddziału M. A. B. (2) i przedstawicielem handlowym H. O., które pomagały mu w działaniach zmierzających do uzyskania pozytywnej decyzji powódki w tym przedmiocie. Osoby te nie były jednak upoważnione do podejmowania wiążących decyzji w zakresie przesunięcia terminów zapłaty należności, gdyż upoważniony do tego był dyrektor działu windykacji. Nie zmienia tego faktu subiektywne przeświadczenie pozwanego, co do uprawnień A. B. (2), którego pozwany uważał za współwłaściciela spółki. A. B. (2) słuchany w charakterze świadka kategorycznie zaprzeczył, aby posiadał upoważnienie do zmiany terminów zapłaty faktur. Pozwany podczas zeznań przyznał, iż ostatecznie telefonował do dyrektora działu windykacji, a zatem do osoby uprawnionej do ewentualnego uwzględnienia jego wniosków.

Pozwany nie wykazał więc, aby doszedł do porozumienia z powódką co do przesunięcia terminu zapłaty należności do końca marca 2014r. Powoływana przez niego okoliczność nie znalazła żadnego potwierdzenia w materiale dowodowym sprawy. Pozwany nie przedłożył żadnych korekt faktur VAT, wskazujących na zmianę terminu zapłaty, ani żadnego pisemnego potwierdzenia porozumienia stron co do takiej zmiany.

Z materiału dowodowego wynikało natomiast, że pozwany otrzymał negatywną decyzję z dnia 30 kwietnia 2014r. co do umorzenia kosztów procesu w kwocie 10.711 zł. Nie zostało natomiast wykazane aby pozwany podpisał porozumienie z dnia 28 maja 2014r., przewidujące umorzenie odsetek w kwocie 24.937,40 zł.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że roszczenie w zakresie wskazanym w pozwie było uzasadnione w całości, w chwili wytoczenia powództwa, ale z uwagi na uregulowanie części należności w toku procesu należało nakazać zapłatę w postępowaniu nakazowym z dnia 15 maja 2014r. utrzymać w mocy wyłącznie w części dotyczącej zapłaty kwoty głównej w wysokości 22.881,06 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 14 grudnia 2013r. do dnia zapłaty oraz w części dotyczącej zapłaty ustawowych odsetek od uiszczonej w toku procesu kwoty 256.575,35 zł do dnia 31 marca 2014r. oraz w zakresie zapłaty kosztów procesu w kwocie 10.711 zł.

Sąd I instancji wskazał, że sentencja wyroku została zapisana omyłkowo jako: nakaz zapłaty utrzymuje w mocy w całości.

Pozwani złożyli apelację od powyższego wyroku, skierowaną przeciwko całości rozstrzygnięcia, zarzucając:

1. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, polegający na pominięciu w ocenie dowodów części zeznań strony pozwanej oraz korespondencji stron, w zakresie, w jakim pozwany P. B. zeznał, że:

- terminy płatności zwyczajowo były przedłużane przez Dyrektora Makroregionu M. A. B. (2), a przez to błędne ustalenie stanu faktycznego sprawy, co skutkowało utrzymaniem w mocy nakazu zapłaty w całości, w sytuacji gdy pozwany spłacił należność główną do dnia 31 marca 2014r., zgodnie z ustaleniami z Oddziałem (...) sp. z o.o. w B., a zatem Sąd zobligowany był do uchylecia nakazu zapłaty z dnia 15 maja 2014r. i oddalenia powództwa w tym zakresie,

2. naruszenie art. 316 § 1 k.p.c. przez uwzględnienie przez Sąd stanu rzeczy z chwili wniesienia pozwu, a nie z chwili zamknięcia rozprawy, co skutkowało obciążeniem strony pozwanej wysokimi kosztami procesu,

3. naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. polegające na nie wskazaniu w wyroku sposobu wyliczenia i rozliczenia kosztów postępowania sądowego oraz nie wyjaśnieniu w tym zakresie podstawy prawnej wyroku, co uniemożliwiło skarżącemu dokonania oceny rozliczenia kosztów, zastosowanego przez Sąd I instancji.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący domagali się zmiany zaskarżonego wyroku przez uchylenie nakazu zapłaty z dnia 15 maja 2014r. i oddalenie w całości powództwa oraz zasądzenie od powódki na ich rzecz zwrotu kosztów procesu za obie instancje.

Powódka w odpowiedzi na apelację pozwanych wniosła o solidarne zasądzenie od pozwanych na jej rzecz kwoty 31.587,19 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 22.881,06 zł od dnia 14 grudnia 2013r. do dnia zapłaty oraz

kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 7.200 zł za I instancję i 1.200 zł za II instancję. Wniosła ponadto o oddalenie apelacji pozwanych w pozostałym zakresie.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należało wskazać, że nie doszło do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., gdyż Sąd Okręgowy należycie ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy i dokonał w oparciu o tę ocenę prawidłowych ustaleń faktycznych.

Zmiana umowy sprzedaży w zakresie dokonania wydłużenia terminu zapłaty za zakupione towary, mogła nastąpić poprzez złożenie zgodnych oświadczeń woli stron, zaś za stronę powodową takie oświadczenie uprawniony był złożyć prezes zarządu, względnie prokurent spółki, ujawnieni w Krajowym Rejestrze Sądowym, a ponadto osoby przez nich umocowane.

Z zeznań świadków H. O. i A. B. (2) wynikało, że wskazani świadkowie nie byli upoważnieni do dokonywania zmian terminów płatności ceny za sprzedane towary, a jedynie wnioski pozwanego P. B., dotyczące wydłużenia terminów płatności i umorzenia ustawowych odsetek, pozytywnie opiniowali, co potwierdza adnotacja uczyniona przez tych świadków na jego wniosku z dnia 27 lutego 2014r. (k. 61).

Wbrew zarzutom zgłoszonym w apelacji korespondencja mailowa, dołączona do zarzutów od nakazu zapłaty z dnia 15 maja 2014r., nie potwierdza tezy o zgodnym ustaleniu stron, dotyczącym przesunięcia terminu spłaty zadłużenia przez pozwanych.

Bezsporne natomiast w sprawie było, że pozwani zapłacili powodce do dnia 31 marca 2014r. kwotę 256.575,35 zł i zapłata tej kwoty powinna zostać uwzględniona przez Sąd I instancji w treści wydanego rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyznał, że doszło w rozpoznawanej sprawie do omyłkowego sformułowania sentencji wyroku, gdyż nakaz zapłaty powinien być utrzymany w mocy nie w całości, lecz w części dotyczącej zapłaty kwoty głównej – 22.881,06 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 grudnia 2013r. do dnia zapłaty oraz w części zapłaty ustawowych odsetek od uiszczonej w toku procesu kwoty 256.575,35 od dnia 14 grudnia 2013r. do 31 marca 2014r., jak również w części dotyczącej zapłaty kosztów procesu w wysokości 10.711 zł.

Trafnie zatem zarzucili skarżący naruszenie art. 316 § 1 k.p.c., według którego sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy.

Nie można było uznać zasadności zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., co do braku wskazania podstawy prawnej rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Utrzymanie w całości nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, na podstawie art. 496 k.p.c. nie skutkuje potrzebą szczegółowego wyjaśnienia podstawy prawnej zawartego w tym nakazie rozstrzygnięcia o kosztach procesu, gdyż rozstrzygnięcie to oparte jest zawsze na art. 98 k.p.c.

Inaczej natomiast przedstawia się kwestia rozstrzygnięcia o kosztach procesu w sytuacji utrzymania nakazu zapłaty w mocy w części, a w pozostałej części uchylenia tego nakazu i oddalenia powództwa. Wówczas podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach należy wskazać i wyjaśnić w uzasadnieniu rozstrzygnięcia jej zastosowanie.

Uznając zasadność zarzutu naruszenia art. 316 § 1 k.p.c. i braku uwzględnienia przez Sąd Okręgowy zapłaty przez pozwanych należności w kwocie 256.575,35 zł do dnia 31 marca 2014r., należało na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienić zaskarżony wyrok przez utrzymanie w mocy nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, wydanego przez Sąd Okręgowy w B. w dniu 15 maja 2014r. sygn. akt (...), w części nakazującej pozwany, aby zapłacili solidarnie na rzecz powoda kwotę 22.881,06 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14 grudnia 2013r. do dnia zapłaty, odsetki ustawowe od kwoty 256.575,35 od dnia 14 grudnia 2013r. do dnia 31 marca 2014r. oraz koszty procesu w kwocie 10.711 zł i oddalenie powództwa w pozostałej części.

Powódka pomimo przyznania faktu zapłaty przez pozwanych w toku sporu należności w kwocie 256.575,35 zł, nie ograniczyła żądania pozwu, ani w toku postępowania przed Sądem I instancji, ani też w apelacji, stąd zasadne było oddalenie powództwa w odniesieniu do uiszczonej części dochodzonej należności.

Nakaz zapłaty podlegał utrzymaniu w mocy w części dotyczącej orzeczonych w nim kosztów procesu, gdyż zapłata należności w kwocie 256.575,35 zł nastąpiła w toku sporu, tj. 31 marca 2014r. zaś pozew w postępowaniu nakazowym został wniesiony w dniu 27 lutego 2014r.

W takiej sytuacji pozwani z punktu widzenia dyspozycji art. 98 k.p.c. uznani zostali za stronę przegrywającą proces i w konsekwencji obowiązani do zwrotu powódce kosztów procesu w kwocie 10.711 zł, obejmującej opłatę od pozwu (3.494 zł), koszty zastępstwa procesowego (7.200 zł) i opłatę od pełnomocnictwa procesowego (17 zł).

W pozostałej części apelacja pozwanych, jako niezasadna, podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł w oparciu o art. 100 k.p.c., przez stosunkowe rozdzielenie tych kosztów między stronami, z uwzględnieniem okoliczności, że pozwani wygrali spór w postępowaniu apelacyjnym w 91%, a w zakres rozliczenia kosztów wchodziły tylko poniesione przez stronę pozwaną w postępowaniu apelacyjnym koszty zastępstwa procesowego w kwocie 5.400 zł. Uwzględnienie apelacji w 91% skutkowało zasądzeniem od powódki solidarnie na rzecz pozwanych kwoty 4.914 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego. Nie uwzględniono w rozliczeniu kosztów postępowania apelacyjnego żądanej przez powódkę w odpowiedzi na apelację kwoty 1.200 zł kosztów zastępstwa procesowego, gdyż powódka przez brak ograniczenia żądania pozwu, również w postępowaniu apelacyjnym, przyczyniła się do konieczności złożenia apelacji przez stronę pozwaną i powstania kosztów postępowania apelacyjnego.